

OCJENJIVANJE I OPIS ALPINISTIČKIH SMJEROVA

ZA POTREBE AOV-ŠKOLE UREDIO
09.04.2013.

SINIŠA ATLIJA

TERMINOLOGIJA

OBLICI U PLANINAMA:

- **Planina, gora** - sve uzvisine koje su povezane raznim reljefnim oblicima
- **Gorska skupina** (Velebit, Špikova skupina)
- **Gorski lanac, masiv** (Dinaridi, Julijske, Kamniške Alpe)
- **Gorje** - nekoliko gorskih lanaca, masiva (Alpe)
- **Greben** – sraz dvaju strmih strana
- **Hrbat** – zaobljeni greben
- **Sedlo** – dosta niži dio grebena, hrbta, mjesto koje nudi lakši prolaz s jedne strane na drugu
- **Rame** – položen ili vodoravan dio grebena
- **Sljeme** – ravan vršni dio grebena
- **Amfiteatar** – polukružni dio doline koji završava pod visokim stijenama
- **Sipar** – ostaci kamenja različite segregacije koji nastaju erozijom stijena, nestabilno

TERMINOLOGIJA

STJENSKI OBLICI :

- **Grapa, jaruga** – jarak u pobočju kojeg je izdubla voda
- **Žlijeb** – slično grapi samo plići i bolje ispran
- **Kuloar** – strmi zasnježeni žlijeb
- **Kamin** – uski rascijep u stijeni sa paralelnim stranama, širok toliko da ga možemo penjati u raskoraku, a uzak da stane tijelo
- **Pukotina** – rascijep u stijeni širok za ruku, nogu ili samo prste
- **Stup** – izbočina u stijeni koja se proteže od dna do vrha obično obraštena u donjem dijelu
- **Toranj, rebro, steber** – visok izraziti dio stijene
- **Polica** – omiljeni dio u stijeni gdje se obično može stati
- **Gredina** – veća polica u stijeni obično obraštena travom ili grmljem
- **Ljuska** – ploča u stijeni koja je vidno odcijepljena
- **Ploča** – gladak dio stijene
- **Prevjes** – dio stijene sa nagibom većim od 90 stupnjeva
- **Strop** – prevjes od 180 stupnjeva

TERMINOLOGIJA

LEDENJAČKI OBLICI :

- **Ledenjačka pukotina U-V-A-X**
 - - pukotina koja nastaje pregibanjem ledenjaka preko različitih strmina terena
- **Snježni most**
 - - prijelaz preko pukotine, ostaci starog snijega ili lavine
- **Ledenjački jezik**
 - - kraj ledenjaka koji se širi kako dolazi u dolinu
- **Ledenjačka morena**
 - - materijal koji ledenjak nosi sa sobom u dolinu, postoji bočna (često strma) i čeona
- **Ledenjački potok**
- **Ledenjački bunar**
 - - vertikalne rupe u koju utiču ledenjački potoci
- **Serak**
 - - visi nad glavom

VRSTE ALPINISTIČKIH USPONA

OSNOVNA PODJELA:

- **Prvenstveni uspon** – prvi uspon po nekom smjeru
- **Pristup** – lakši uspon na vrh, u zimskim uvjetima iznad 2000m ili cijele godine iznad 3500m upisuje se kao alpinistički uspon
- **Prečenje** (planine, vrha, stijene) – uspon po jednoj strani, a silaz po drugoj
- **Silaz ili „uspon“ u silazu** – ako se pri silazu ne koristi absail tehnika
- **Zimski uspon** – uspon za vrijeme kalendarske zime
- **Uspon u zimskim uvjetima** – mjesec dana prije i poslije kalendarske zime
- **Uspon u suhoj stijeni**
- **Snježni uspon** – po snijegu različite tvrdoće (grape, kuloari)
- **Ledni uspon** – po ledu koji je nastao pretvorbom iz snijega
- **Kombinirani ili mix** – uspon po suhoj i zaleđenoj ili zasnježenoj stijeni korištenjem „dry tooling“ tehnike, nije uvjet slobodan uspon
- **MIX**– moglo bi se reći da je to zimsko slobodno ponavljanje, uvjet
- **Zaleđeni slap** – smrznuta voda, ne u grabi nego na stijeni
- **Turno i alpinistični spust** - na skijama, dasci

VRSTE ALPINISTIČKIH USPONA

SVI OSNOVNI USPONI SE MOGU KLASIFICIRATI NA:

- **Slobodno ponavljanje** – smjer koji je ispenjan slobodno
- **Tehničko penjanje** – za napredovanje se koristi tehnika
- **Alpski način** – uspon izvršen „u cugu“ sa svom potrebnom opremom, bez fiksiranja užetom dijelova smjera, bez vraćanja u podnožje smjera do kraja uspona
- **Ekspedicijski način** – usponi na vrhove sa postavljanjem baznih logora i fiksiranjem dijelova uspona
- **Solo** – uspon je penjač obavio sam (s opremom ili bez nje)
- Muški navez
- Ženski navez
- Miješani navez (najpoželjniji)
- Penjanje kao prvi u navezu
- Penjanje kao drugi u navezu
- Penjanje sa izmjenama u vodstvu
- Ostala ponavljanja (1. zimsko, 1. žensko, 1.solo, 1. slobodno)

OPIS ALPINISTIČKE TURE

Detaljan opis nekog smjera može sadržavati sljedeće:

- ime smjera
- ocjenu najtežeg detalja smjera
- ocjene pojedinačnih dužina
- trajanje uspona predviđeno u normalnim uvjetima
- ime autora smjera
- skicu smjera (klasična skica, foto-realistična skica, fotografija)
- popis potrebne opreme
- opis smjera
 - pristup - kako do smjera doći
 - uspon - opis pojedinačnih dužina
 - silazak - kako se s vrha smjera spustiti nazad u dolinu

OPIS ALPINISTIČKE TURE

Opis prvenstvenog smjera mora sadržavati što više korisnih podataka, kako bi služili budućim ponavljačima:

- gorska skupina
- vrh
- stijena
- ime smjera
- datum prvog uspona
- ocjena smjera
- dužina smjera
- vrijeme penjanja prvih penjača
- predviđeno vrijeme za ponavljače
- potrebna oprema
- što je ostalo u stijeni
- skica smjera sa UIAA simbolima
- sada već i GPS-kordinate UTM(WGS84) i nadmorska visina ulaza
- pristup
- silaz...

OPIS ALPINISTIČKE TURE

SKICU SMJERA IZRADIMO
ILI ISČITAVAMO KORISTEĆI
DOGOVORENE UIAA-SIMBOLE

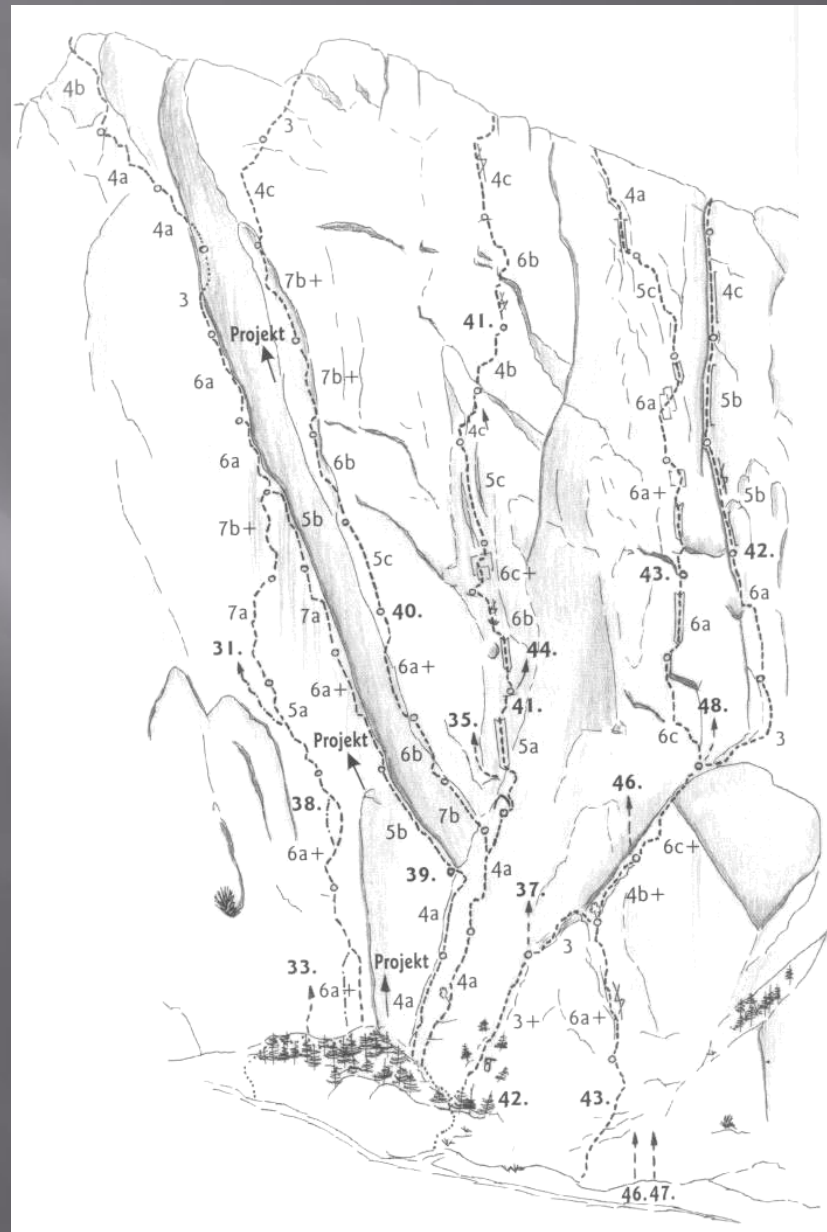
	Kamin		Prevjes		Klin
	Kamin sa uglavljenim kamenom		Strop		Spit
	Kuloar / grapa		Niša ili poluspilja		Sidrište
	Zajeda - kut koji tvore dvije glatke ploče		Kosi prevjes		Nesigurno, loše sidrište
	Ploče		toranj		Viseće sidrište
	Žljeb		Polica		Sidrište za abseil
	Greben		Trava		Ključni detalj smjera
	Pukotina (alternativni simboli)		Stablo		vidljiva ruta smjera
	Rampa		Sipar		zaklonjena ruta smjera
	Vertikalni žljebovi koje je načinila voda		pješčani sat		varijanta smjera

OPIS ALPINISTIČKE TURE

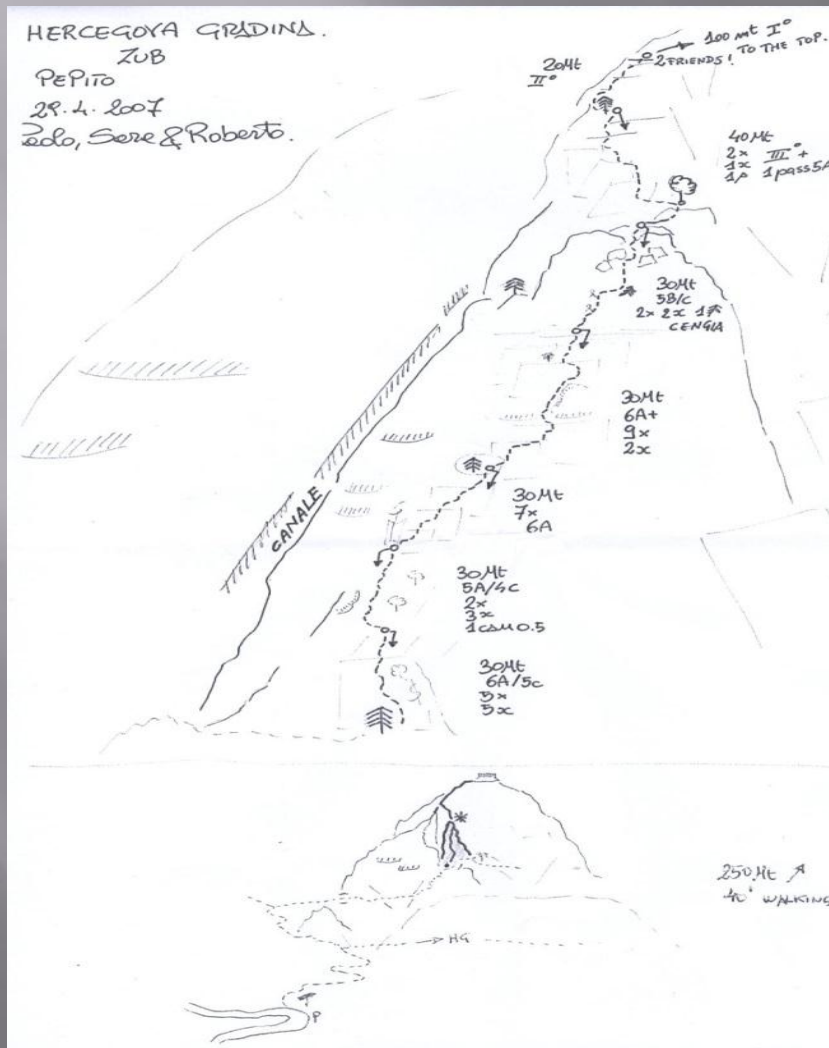
GRUBA PODJELA SKICA SMJEROVA:

- SKICA DUGOG ALP. SMJERA SPORTSKOG KARAKTERA
- SKICA ALPINISTIČKOG SMJERA
- SKICA LEDNOG SLAPA
- SLIKO-SKICA SVIH VRSTA SMJEROVA

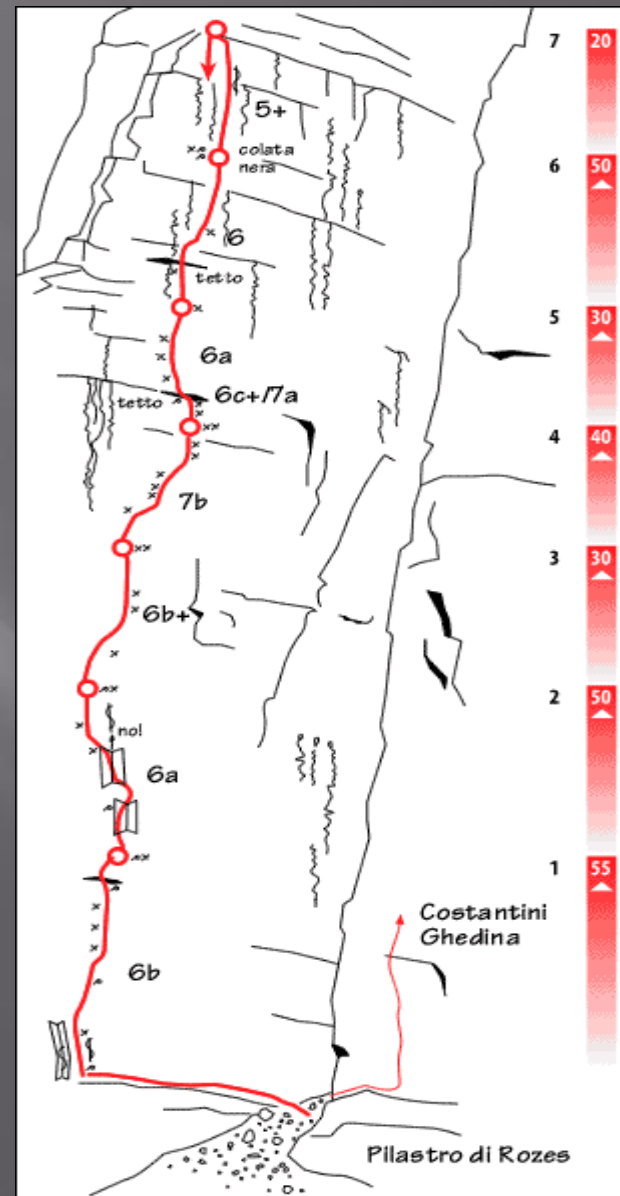
FOTO-RELISTIČNA SKICA

DUGI SPORTSKI

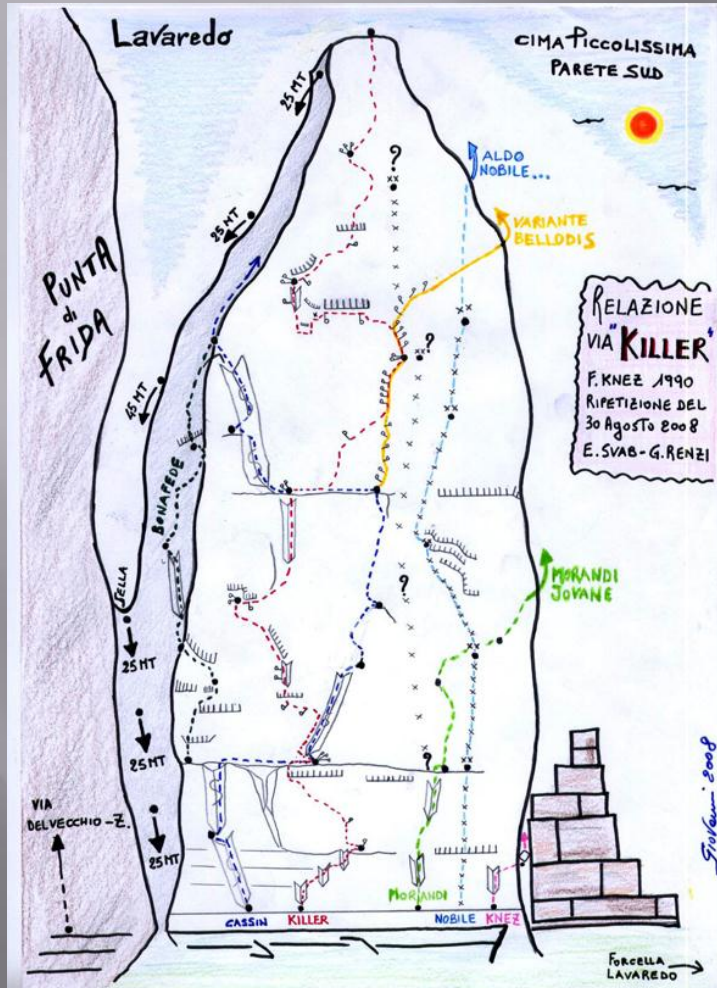

Popis po dužinama, označeni spustovi, autori, vrijeme uspona, oprema, prilaz, silaz

Sidrišta, spitovi, spust užetom, fb ocjene, visina, mjesto

SKICA ALP. SMJERA

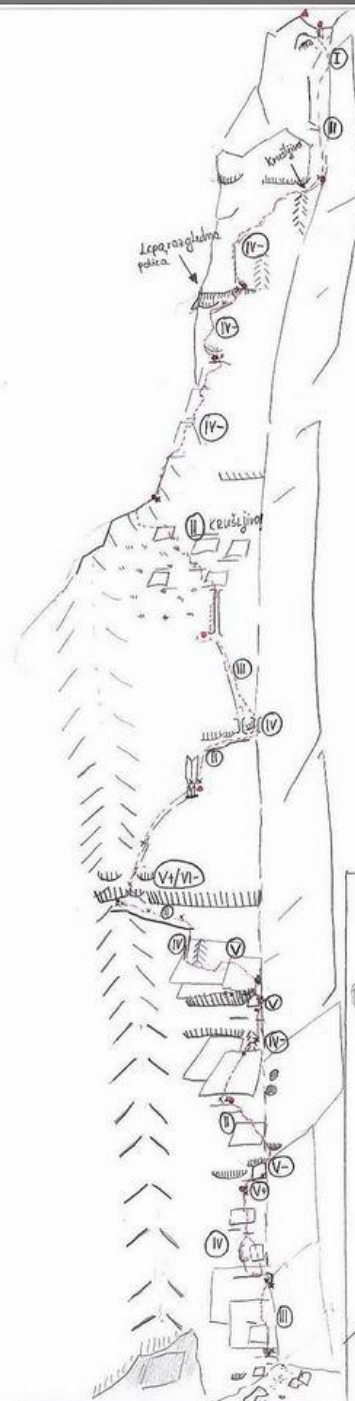
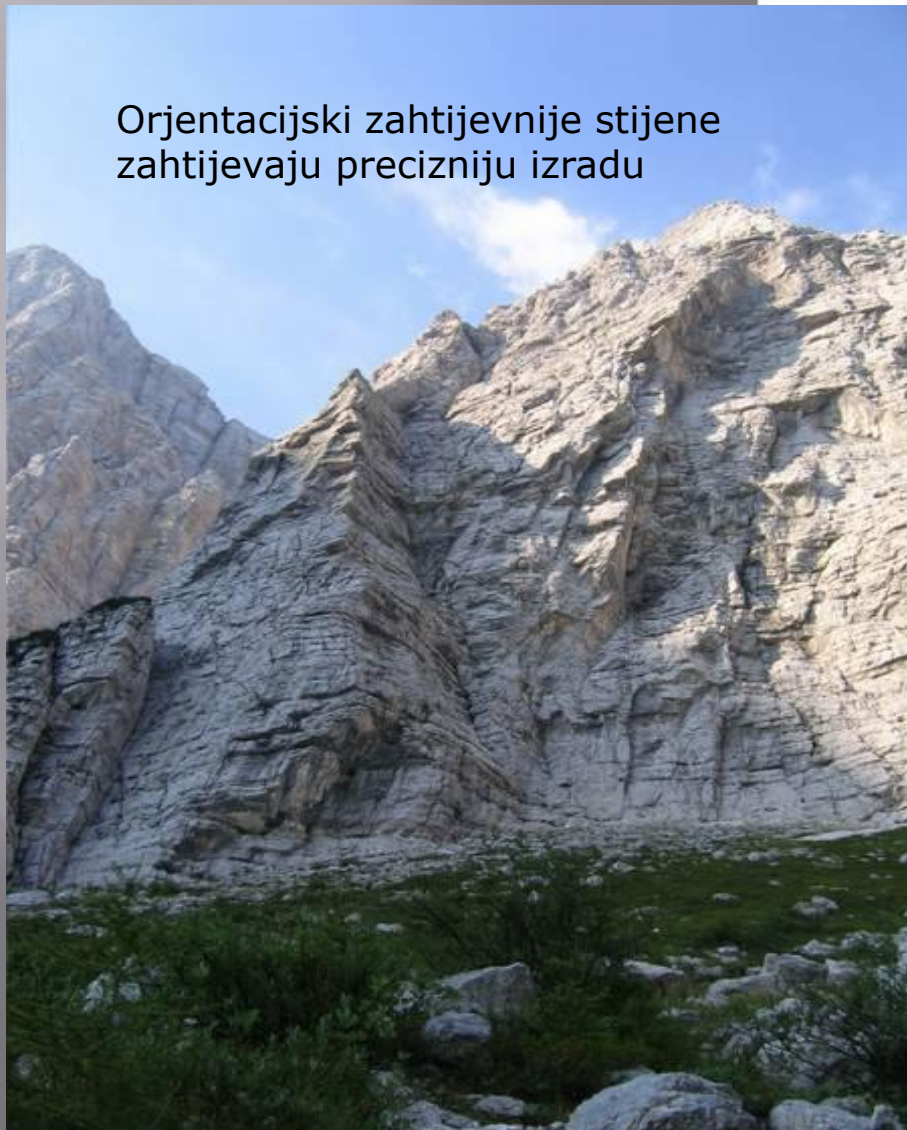

Kod jedostavnijih stijena dovoljne su linije sa pokojim simbolom

SLIKO-SKICA

SKICA ALP. SMJERA

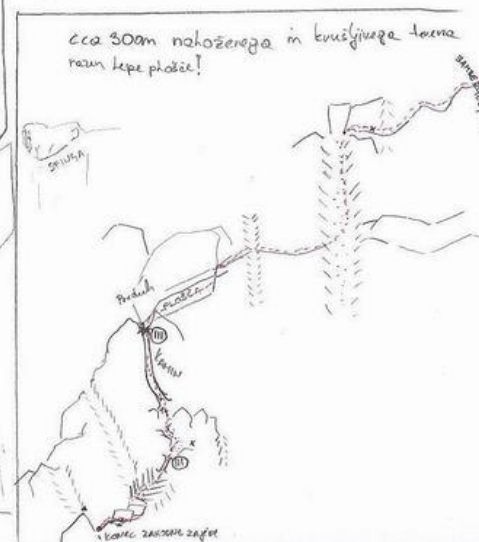
Orientacijski zahtijevnije stijene
zahtijevaju precizniju izradu

ZAHODNA ZAJEDA
IV-V/V+ 5-7R

Skica; 28.7.2007
Žužkovec

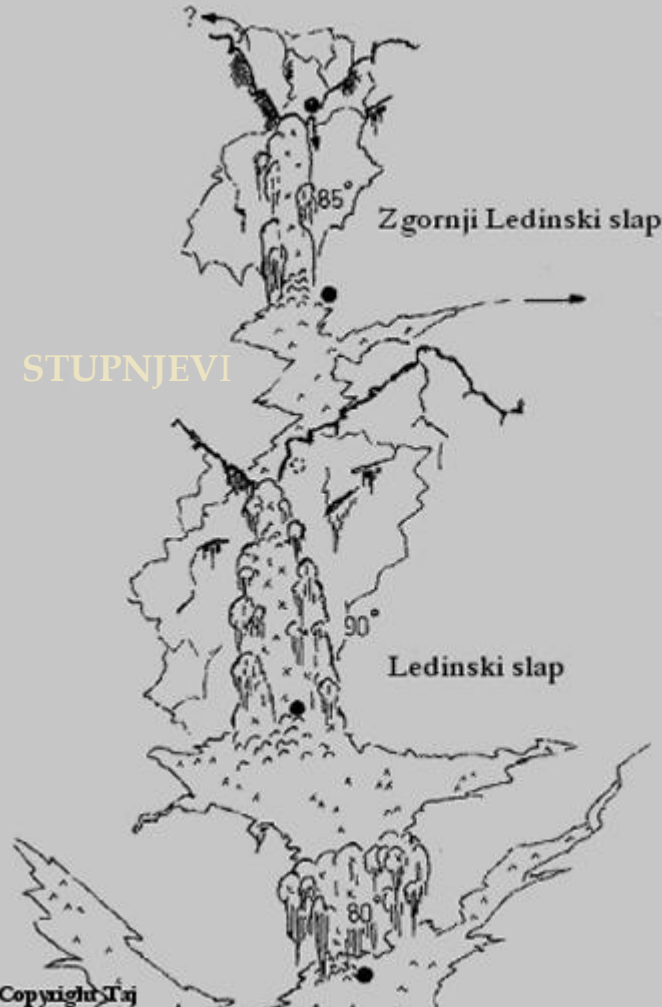
cca 300m nahožeraga in krušijevaga tozna
razn lepe plošče!

LED

LEDINSKI SLAP 90°/80°
III+/5, 200m

STUPNJEVI

Copyright Taj

Gasteinertal, Austria

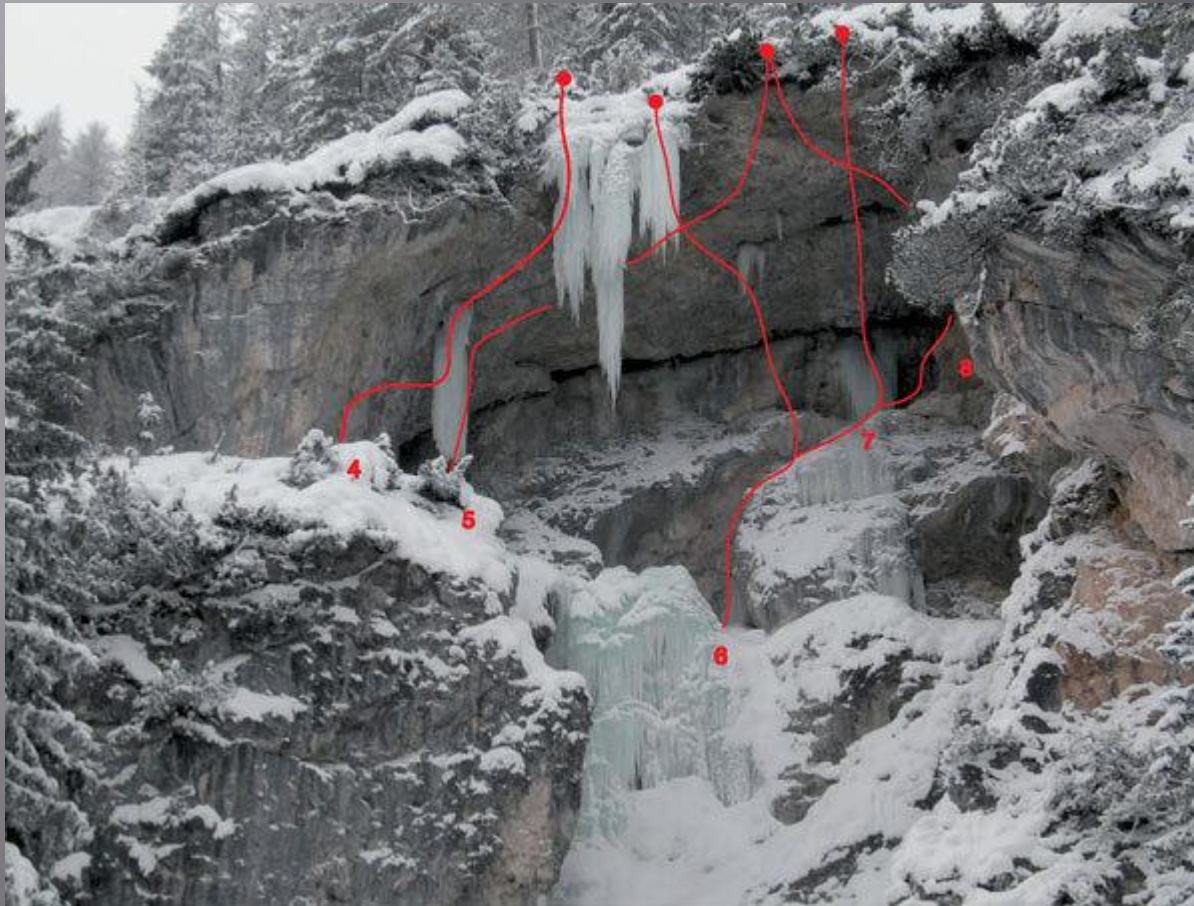

- 1 Rodeo (WI6/A2, 300m, H. Zlöbl & Jasper 01/2000)
- 2 Centercourt (WI7+, 300m, A. Leichtfried & B. Purner 01/2010)
- 3 Landunder (WI7-, 300m, H. Zlöbl & Lachmaier 12/1998. Unrepeated)
- 4 Mordor (WI5, 300m, Edi Koblmüller 1986)

LAMBADA 90+/90°
6, X, 50m

MIX

5. Mix isch Fix M10+, 20m

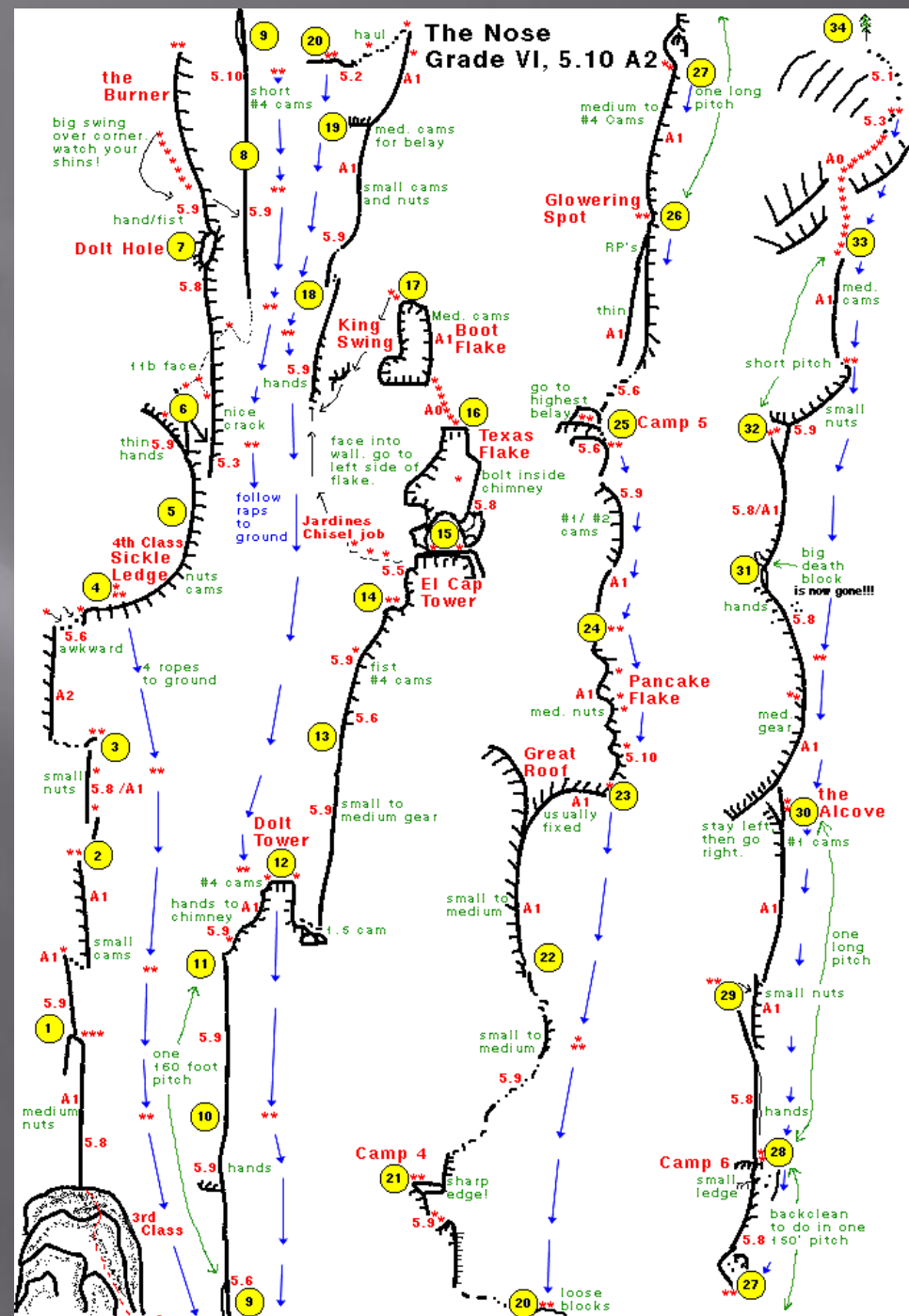
Slično kao i kratki sportski smjerovi, uglavnom sliko-skice M10 ili D10 ako nema leda

TEHNIČKI SMJER

OZNAKE POTREBNE OPREME:

- TCU - tricami
- RP – bakrene glavice
- KB – knife blade
- LA – lost arrow
- #2 – cam (veličina camalota)

The Nose - 5.13c/5.14b slobodno

OCJENJIVANJE SMJEROVA

VAŽNOST

ocjenjivanja je neizmijerna, jer bez njih bi bila bitno narušena penjačka aktivnost u planinama. Ocjena smjera je ključna (i još nekoliko) odluka koja će odlučiti da li ćemo se upustiti u penjačku avanturu sigurno ili sa neizvjesnim ishodom.

Ocjena nas upozorava na težinu uspona i olakšava izbor unutar granica naših sposobnosti.

SUBJEKTIVNOST

Količina osjećaja, podražaja i veličina ega u odnosu na objektivne čimbenike (nagib, veličina i razmak oprimaka, kvaliteta stijene), su sve mjerila koja penjač koristi, te ih uspoređuje sa dosad ispenjanim težinama.

Zaključak je da svaki penjač ima osobni stav o težini smjera koji je izgrađen dotadašnjim uspoređivanjem smjerova.

Ujedno je takova ocjena i zrcalo osobnosti penjača, odnosno poruka koju je htio prenijeti.

RELATIVNOST

Različiti tipovi uspona a isto ocijenjeni, kod penjača mogu izazvati različiti dojam o smjeru, pa i nesuglasje.

Netko je naviknut na penjanje ploča, netko pukotina, netko stropova, svaki oblik zahtijeva određenu sposobnost.

Odabir kombinacije gibova, taktika uspona, fizička i psihička kondicija, promjenjivi uvjeti u stijeni su važni faktori prilikom ocjenjivanja.

Relativnost posebno dolazi do izražaja prilikom uspona u visokim brdima ili uspona u ledu.

OCJENJIVANJE

SUSTAVI OCJENJIVANJA PREMA
VRSTI USPONA:

- Slobodni usponi suhe stijene
- Tehnički usponi
- Snježno – ledni usponi
- Usponi u lednim slapovima
- Kombinirani (dry-tooling tehnika)

OCJENJIVANJE

ZA SLOBODAN USPON U SUHOJ
STIJENI KORISTIMO:

- UIAA ljestvicu
- Francuska ljestvicu

Dobro je poznavati:

- američku
- „british trad“ ljestvicu

TABLICA ZA PRETVORBU OCJENA

Free Climbing Grading Systems									
YDS (USA)	British Tech/Adj		French	UIAA	Saxon	Ewbank (Australia, NZ & South Africa)	Finnish	Norwegian	Brazilian
2nd class			1	I	I				Isup
3rd class			2	II	II	11			II
4th class			3	III	III	12		3	IIsup
5.0-5.4	4a	VD	4a	IV	IV	12		4	III
5.5		S	4b	IV+	V	13	5-	5-	IIIsup
5.6	4b	HS	4c	V	VI	14	5	5	IV
5.7	4c	VS	5a	V+		15			
5.8		HVS	5b	VI-	VIIa	16	5+	5+	IVsup
5.9	5a	E1	5c	VI	VIIb	17		6-	V
5.10a			6a	VI+	VIIc	18	6-	6-/6	VI
5.10b	5b	E2	6a+	VII-		19		6	VI/VI+
5.10c			6b	VII	VIIIa	20	6	6+	Visup/VI+
5.10d	5c	E3	6b+	VII+	VIIIb	21		7-	VIIsup
5.11a			6c		VIIIc	22	6+	7	7a
5.11b			6c/c+	VIII-		23			7b
5.11c	6a	E4	6c+		IXa	24	7-	7+	7c
5.11d			7a	VIII	IXb				7c
5.12a		E5	7a+	VIII+	IXc	25	7+	7+/8-	8a
5.12b			7b			26	8-	8-	8b
5.12c	6b	E6	7b+	IX-	Xa	27	8	8	8c
5.12d			7c	IX	Xb	28	8+	8/8+	9a
5.13a		E7	7c+	IX+	Xc	29	9-	8+	9b
5.13b	6c		8a				9	9-	9c
5.13c		E8	8a+	X-		30	9+	9-/9	10a
5.13d		E9	8b	X		31	10-	9	10b
5.14a	7a	E10	8b+	X+		32	10	9/9+	10c
5.14b		E11	8c			33	10+	9+	11a
5.14c	7b	E12	8c+	XI-		34	11-		11b
5.14d			9a	XI		35	11		11c
5.15a			9a+	XI+					12a
5.15b			9b						12b

OCJENJIVANJE

KOMPLEKSNA OCJENA SMJERA (OBJEKTIVNE + TEHNIČKE)

- **I** – LAGANO, KRATKO
- **II** – DUŽA SMJER BEZ OBJ. TEŠKOĆA
- **III** – DUGAČKA SMJER SA TEŠKIM SILAZOM
- **IV** - DUGAČKA SMJER SA TEŠKIM PRILAZOM I SILAZOM, DOSTA OBJEKTIVNIH TEŠKOĆA, SAMO ISKUSNI
- **V** – SMJER NA VELIKOJ STIJENI, VISOKA TEHNIČKA POTKOVANOST (PRONALAZAK SMJERA, ORJENTACIJA, POSTAVLJANJE OSIGURANJA), TEŽAK SILAZ
- **VI** – VELIKE TEŠKOĆE , SAMO NAJBOLJI ISPENJU ZA JEDAN DAN, ČESTO VELIKA OPASNOST OD SERAKA, NAJTEŽE SMJERI U ALPAMA
- **VII** – KAO I POD VI. SAMO U BOGU IZA LEĐA

OCJENJIVANJE

TEHNIČKI USPONI:

- A0 - često, „french-free“
- A1 - lagana tehnika
- A2 - izmjena lakše i teže tehnike
- A3 – teška tehnika ali sa dosta slabih točaka
- A4 – teška tehnika sa mogućim većim padovima
- A5 – ekstremno
- A6 - ?

U Americi postoje još i oznake R i X

R - runout ili nema međuosiguranja

X - opasan smjer

C0 do C5 – „clean“, penje se tehnika, bez čekića, klinova, i sve se očisti

OCJENJIVANJE

LEDNO-SNJEŽNI USPONI

- DUALNI SISTEM OCJENJIVANJA
- TEHNIČKE POTEŠKOĆE U SMISLU NAGIBA SNIJEGA-LEDA

STARA KLASIČNA OCJENA:

- ❖ **F** – LAGANO BEZ POTEŠKOĆA
- ❖ **PD** – STRMIJE, UPOTREBA DEREZA I JEDNOG CEPINA
- ❖ **AD** – USPONI DO 45°/50°
- ❖ **D** – USPONI DO 50°/60°
 - **TD, + -**
 - **ED1-2-3-4**
 - **ABO**

TEHNIČKA ZAHTIJEVNOST SNIJEGA-LEDA

- 1** - NAGIB DO 60°
- 2** - NAGIB DO 60°/70°
- 3** - NAGIB DO 70°/80°
- 4** - NAGIB DO 75°/85°
- 5** - NAGIB DO 85°/90°
- 6** - JEDAN ILI VIŠE TEŽAK CUG, LED UPITNE ČVRSTOĆE
- 7** – JAKO TEŠKO, TEHNIČKA ZAHTIJEVNOST PENJANJA I OSIGURAVANJA

KLASIČNA OCJENA F.....D – dereze i jedan cepin, mogućnost skijaškog spusta
Francuska ljestvica **F....D....TD....ABO** spada u kompleksnu ocjenu, trebamo je samo poznavati, ne koristiti.
1...7 – upotreba dva cepina, nemoguće preskijati bez absajla

OCJENJIVANJE

LEDNI SLAPOVI

DUALNI SISTEM OCJENJIVANJA

TEHNIČKA ZAHTIJEVNOST LEDNOG SLAPA

WI 1 - 50°/60°

WI 2 - 60°/70°, JEDNA DUŽINA, DOBAR LED, DOBRO OSIGURANJE

WI 3 - 70°/80°, POČINJU LAGANE TEŠKOĆE, ALI SVE DOBRO

WI 4 - 75°/80°, KONTINUIRANOST LEDA, ISKUSTVO, JOŠ UVIJEK DOBRO

WI 5 - 20-25m VERTIKALNOG LEDA, KOMPLEKSAN LED

WI 6 - CIJELA DUŽINA U VERTIKALI, MOGUĆE PREVJESNE GLJIVE, ISKUSNI

WI 7 - TEŽE OD 6., SA JAKO SLABIM OSIGURANJEM, RIZIK OD PADA CIJELE STRUKTURE

X - OPREZ, LAGANO UDARAJ

R - TANAK LED

M - KOMBINACIJA LEDA I DIJELOVA NA KAMENU

OCJENJIVANJE

DRY-TOOLING

- OSIGURANO UGLAVNOM SPITOVIMA
- KORIŠTENJE CEPINA BEZ VEZICA
- NEMA PETNOG ZUBA NA DEREZAMA
- PRAVILA KAO PRI SPORTSKOM USPONU

M5 – SLIČNO WI 5

M6 – SLIČNO WI 6 PO TEŽINI, ALI DOBRO OSIGURANO

M7 – LAGANO PREVJESNO, FIZIČKI ZAHTIJEVNIJE

M8 – PREVJESNIJE I TEŽE, U SKLADU SA 7a OCJENOM NA SUHOJ STIJENI

.... – JAKO PREVJESNO I SVE DUŽE

M13 - REZERVIRANO ZA ISPADE SAMODOKAZIVANJA

X – OPREZ, VISEĆE SVIJEĆE

R – TANAK LED

D5....D13 – OZNAKA AKO JE SMJER POPUNO BEZ LEDA

OCJENJIVANJE

PRIMJERI:

SUHE:

- 6a
- 7b, 6b/A0
- 6b/5+ obbl.
- 6c/6a+ obv.
- V/IV, 200m, 2h, 5R
- V/A0, III
- V+,A1 - VIII+ SL
- A0/IV, III, 120m, 4R
- VI A1/V, IV, 120m, 3h
- TD
- D8+

ZIMSKE:

- III/3, 300m, 3h
- III/AD ?
- II/5, 150m, 4h ili WI 90°/80°, 40°-75°
- VI/6, 1200m
- 6, X 50m
- III/6 120m
- III/5, M5, 230m
- M9-M10, II/5, 110m,5h
- 6a/A2/90°

TD – kompleksnost ture, a slobodno u rasponu 6a....7a

D END

pdf prezentaciju preuzmite na
spk-grip.hr